

1985 ULUSLARARASI GENÇLİK YILI BİTERKEN

OktaY ÖGÜNÇ (*)

Bilindiği gibi içinde bulunduğumuz yıl, tüm Dünya'da M Genel Kurulunun 17 Aralık 1979 'da aldığı karar gereği "ULUSLARARASI GENÇLİK YILI" olarak saptanmıştır.

Yurttaşlar Yasamızın 88'inci maddesi gereği 14 yaşını doldurmak için yeterli, 15 yaşını iktisadi uğraş için sınırlama elverişli bulan; ancak 21 yaşından önce ülkesinin geleceği için genci, demokratik katılıma kapayan bizler, yurdumuzda daha çok gençler tarafından belirlenmemiş iş komitelerin ya da resmi temsilcilerin düzenlediği bir izi etkinlikle "Gençlik Yılı" kutluyor ve şu günlerde eride bırakıyoruz.

Nüfus sayımlarında 12-24 yaş diliminde "Genç" olarak yazılan gençlerimiz, ülke nüfusumuzun dörtte birini oluşturuyor. Bu oranın beşte biri okuma-yazma olanağına kavuşmamışken; kabaca % 60'ı ilköğretim, % 10'u orta, % 5'i lise, % 03'de yüksek öğrenim çabası içinde, uşkusuz onlar, şu aşamada öncelikle öğrenimlerini tamamlamaktan başka birşey düşünemez durumundalar. Kul sonrası yaşam düzenlerini henüz gündeme alamıyorlar. Yaşadıkları çevre ve ilişkilerini en aza indirerek nansız bir sınav koşusunu sürdürmektedirler. Bizlerin öğrenim gördüğü yıllara kıyasla diploma "Aslanın Ağzından". Nitekim son iki yılda sınav koşusunda tökezleyerek mezunu düzeyine inmek zorunda kalan yaklaşık 50 bin üniversite ve yüksek öğrenim gören öğrenci var.

Genellikle Odamızın düzenlediği etkinliklerde, temel mühendislik formasyonunu okul yıllarında kazanması gereken bizlerin, katılımı ve ilgisi yüksek kurslar ne yazık ki güncel ve ileri teknolojik gelişmeleri konu alanlar değil de "Statik Betonarme Proje Nasıl Yapılır?" gibi temel kurslar olmaktadır. Örneğin bu konuda sayısız kitap bulunmasına karşın meslekte karşılaşılan en temel sorunlarda sıkıntı çekilmesi, öğrenim yıllarındaki bazı eksiklerden kaynaklanmaktadır. Sınav (!) geçmek, "öncelikli hedef" alınınca ve sınavlar, sayısız çokluğu ile bilgi zeyinin göstergesi olmak yerine engelli koşu halini almış; ister istemez elden ele dolaşan notlar, fotokopi ve soyut ezberlerle yetinmek zorunda kalan günümüz "Yüksek Liseleri" öğrencileri, ehliyeti alıp araba kullanmayı sonraya bırakmaktan başka çıkar yol göremiyor. Telikte eğri oturup doğru konuşursak- kurslarla, özel balarla amansız bir yarışa birlikte yaşamak isterdik.

Yüksek öğrenime talep baskısı ile kapasite yetersizliği içindeki oransızlığın kısa vadeli çözümü "Bol Kayıt- Diploma" sloganı olmaktadır. Temel amaç bu düşünülmeseydi bile, sonuç, bunu doğrulamaktadır. Plan hedeflerinde öngörülen ara insan gücü yetiştiren öğrenim rumları istenen gelişmenin gerisindedir. Eğitim sonra-

sı iş bulma yollarının bile kısıtlı olduğu, üretim ve yatırım durgunluğunda iktisatçıların "Stegflasyon" dediği olgunun görüldüğü; tahvil, bono, faiz, senet değişimleri gibi üretim dışı ekonomik etkinliklerle tüketim kaosu girmiş bir ülkede, "kendini kurtaran kaptan" düşüyle gençlerimizin kazanç getiren belirli meslek dallarında seçeneklerini yoğunlaştırması engellenemezken, serbest piyasa dengesinde arz fazlası oluşturmaya ise, bu meslek dallarında da gelecekte ücret düşmesinin görülmesi kaçınılmazdır.

Üniversitelerimiz bu talep baskısına ayak uyduramazken, 1933 yılındaki köktenci reformlardan sonra 1981 Kasımında YÖK yasası ve Kurumu ile yeni bir yapısal değişim daha geçirdi. 1982 Anayasa'sı ile bütünsellik kazanan YÖK yasası savunulurken, özellikle bazı doğru ve gerçekçi saptamalardan yola çıkılmıştı. Bunlardan hemen aklı gelenleri; ayrı ayrı fakültelerde belirli araştırmaların aynı konularda yinelenmesi ve biri diğerinden kopuk olarak yürütülen bu çalışmaların işlenen sorunları aynı noktadan alıp yine aynı noktaya bırakmasıyla yoksul bir ülkede kıt kaynakların savurganlığı, belirli büyük okullarda öğretim elemanı yoğunlaşması gibi saptamalar idi. Örneğin bazı fakültelerde profesör sayısı doçent sayısını geçmiş; Kasım 1981'de üç büyük ildeki 3481 öğretim üyesine karşılık, Cumhuriyet, Fırat, İnönü, 19 Mayıs, Selçuk, Akdeniz, 100. Yıl ve Trakya Üniversitelerinde 85 öğretim üyesi bulunmaktaydı. (2) Kurum doğal davranışla kendisini başarılı göstermek için öğrenci başarısını yüksek tutmakla işe başladı. Kontenjanların şişirilmesi, buna karşın çeşitli nedenlerle çok sayıda öğretim üyesinin uzaklaştırılmasıyla, 1981'de 15 olan öğretici başına düşen öğrenci sayısı, 1985'de 30 sayısına ulaştı (3). Bu ise beraberinde doğal olarak bir nitelik kaybını getiriyordu. Günümüzde özel sektör gazete ilanları ile iş duyurusu yaparken -katılmasak da- İTÜ., O.D.T.Ü., B.Ü. gibi kendince ölçütlerini bu nedenle getirmektedir.

Keza eskiden her öğrencinin kariyer yapma çabası ve pek azının asistan olarak kalma başarısını gösterdiği gözlemlenirken, şimdi gazete duyuruları ile öğretici açığı kapatılmak istenmektedir. Kanımca buna neden "güvencesiz sözleşmeli kadroların" güvenlik soruşturmaları, disiplin özlü yargıları ve ücret yetersizliği gibi etmenlerdir. Bu durumda pek çok bilim ve meslek adamımız ABD, Ürdün, Suudi Arabistan vb. olmak üzere daha uygun yaşam koşulları sağlayabilecekleri ülkelere kaymaktadır. Üniversite ve fakültelerde sözü edilen yetersiz eğitimin bir nedeni de bu olsa gerekir. Bu olumsuzluğun yüksek öğrenim gençliğinin eğitime yansımaması ise düşünülemez.

Gençlik Yılı'nın tahlili veya değerlendirmesi gibi iddiaları olmayan söyleşimizin son sözü, 12 Eylül öncesi karışmanın nedeni değil, uğraş alanı ve hedefi olmuş gençlerimize daha güvenen, daha demokratik ve katılımcı bir ortamda, düşünen ve araştıran; görüşlerine değer tanınan olanakları, tanımak ve geliştirmek, yalnızca meslek alanımızda değil tüm alanlarda geleceğimizi daha güvenli kıla- cağıdır.

(*) İnş.Yük.Müh.

1- Doç.Dr.M.Tahir Hatipoğlu, Yarınl, May.84 S.33, S.6

2- YÖK Yayınları

3- Dr. Müh.Haldun Özen, "Sayılarla YÖK 1981-1985"